

УДК 343.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2022-1-5-17>**Крещак Іван Васильович,**

кандидат юридичних наук

*(Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3530-4269>

ПРИЧИННІСТЬ ЗЛА/ЗЛОЧИННОСТІ У СВІТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ КРИМІНОТЕОЛОГІЇ

Кримінологія в умовах війни є одним із найперспективніших напрямів наукових досліджень, а також ціннісним відкриттям, адже кожен із нас змінюється, живе у своїй, особливій реальності. В аспекті осягнення не лише теологічного, але й філософського, соціального, практичного крізь призму духовного можна на засадах визнання Закону Божого (Священного Писання та Священного Передання) здійснити справжній прорив у науці, відкриваючи щоразу нове, переосмислюючи здобуте. Вирішення багатьох проблем людства відбувається в умовах тотальних парадоксів, секулярності, правового нігілізму, ідеалізму, плюралізму/багатоманітності думок та лібералізму як панівних релігій сьогодення. Теологічне/релігійне знання за таких умов носить часто формальний характер, коли довкола вичерпується/зникає духовність, яка пройшла через горнило скорботи і випробувань.

На обкладинці журналу The Economist у 2019 році зображено чотири вершини Апокаліпсису: чума, війна, голод, смерть. Тож настав час поміркувати над божественним, адже, на думку українських кримінологів В. О. Тулякова і В. М. Дрьоміна, людство вступило в апокаліптичну епоху, про яку так багато написано. У цьому аспекті варто виробити застереження і в науковій парадигмі, змінити матрицю наукових досліджень із позитивізму та людиноцентризму на духовно-ціннісну основу.

Ключові слова: кримінологія, теософія, віра, Церква, злочинність.

Постановка проблеми. Розвиток кримінологічної думки у нинішніх умовах лежить не лише в основі сгімін, тобто всього того, що стосується блоку кримінологічного, криміналістичного, кримінально-правового, відповідно і процесуального чи прикладних наук, таких як судова психіатрія, судова медицина, судова бухгалтерія, оперативно-розшукова діяльність, кримінально-виконавче право. У XXI столітті кримінологія стала міждисциплінарною наукою. Великою є заслуга українських науковців, які формують її самобутність, роблять кримінологію оригінальною у міжнародно-правовому вимірі. На особливу увагу у цьому ключі заслуговує розроблення духовно-ціннісної концепції праворозуміння шляхом формування нового концепту – кримінології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед таких «титанів духу» слід відзначити представників харківської юридичної школи: О. М. Бандурку, О. М. Литвинова, Ю. В. Орлова, В. В. Голіну, В. С. Батиргарєєву, М. Г. Колодяжного; київської кримінологічної школи: О. М. Костенка, О. М. Джужу, В. І. Шакуна, В. М. Поповича; одеської кримінологічної школи: Є. Л. Стрельцова, В. О. Тулякова, В. М. Дрьоміна, А. М. Бабенка; Івано-Франківської кримінологічної школи: П. Л. Фріса, І. В. Козича, І. Б. Медицького. Внесок цих та багатьох інших науковців у розвиток української кримінологічної науки неоціненний. Ми пишаємося, що в Україні є такі особистості, які виводять кримінологічне знання у ранг високості, справжніх наукових пошуків та істин, часом навіть метафізичності/божественного осмислення навколишньої дійсності, на чому і хочеться акцентувати увагу.

Саме такого роду особистості, а також велика плеяда учнівських колективів намагаються усіма силами здійснити комплексний аналіз багатьох негативних станів суспільства у випогодженні їх до миру, добра і справедливості, особливо в умовах сьогоденної російської агресії, яку ми безперервно спостерігаємо та яка відчувається у наукових працях. Знаковим є й те, що кримінологічна школа Харківського національного університету внутрішніх справ, який є флагманом поліцейської освіти в Україні, посідає передові позиції і шаблі завдяки непереборній працьовитості справжніх лідерів наукового мислення і знання О. М. Литвинова та Ю. В. Орлова, які за кількісними та якісними показниками наукових праць, всеохоплюваністю, універсалізмом та енциклопедичністю користуються авторитетом у нашій державі. Університет також відшуковує справжніх лідерів наукового мислення, талановиту молодь із випускників і маститих практиків, намагаючись залучити їх до дослідження багатьох проблем кримінології. Тому неодмінно харківська кримінологічна школа продовжуватиме розвиватися, примножуючи загальнодержавний потенціал і розвиток кримінологічної науки, виводячи її на передові шаблі, що обов'язково принесе успіхи та нові здобутки.

Метою і завданням дослідження є всебічне охоплення питань, пов'язаних із кримінологією/теософією, та висвітлення їх обрисів і змістовних характеристик.

Виклад основного матеріалу. У ключі божественного пізнання заслуговують на увагу питання про виведення того чи іншого наукового знання у ранг Логосу, Бога-Слова, яке б мало пряме відношення до криміно-

логії та формувало її оригінальність, універсальність. Якщо кримінологія розглядається як наука про злочинність, тоді можна з упевненістю говорити, що вона набуває нового змістовного навантаження у межах міждисциплінарності, духовно-ціннісної/сутнісної концепції та парадигми розуміння права, боротьби зі злом і осягнення станів праведності. Такий концепт/тренд/теорія/напрямок/перцептива розглядається нами у ретельному аналізі станів зла і добра, війни і миру, земного та небесного, духовного/душевного/та тілесного насамперед шляхом наукометрії крізь призму Священного Писання та Священного Передання із найдавніших часів Старого Заповіту з подальшим виведенням злої сутності людини на відповідні благочестиві рівні. Таке завдання найкраще здатна виконати кримінологія/кримінологіософія, яка має неабиякий науковий потенціал, перспективу насамперед у переосмисленні біблійних тлумачень святими отцями/богословами з позицій кримінологічного та поступовим вибудовуванням відповідної доктрини на цих засадах у спрямованості досягнень миру і добра, благочестя/істини/справедливості.

Багато видатних філософів і мислителів аналізували проблеми, пов'язані з кримінологічним знанням, де відображались особливості злої сутності як окремої людини, так і людського роду, суспільства загалом. Однак питання про те, як організувати, мобілізувати таке суспільство у спрямованості до добра, благочестя, чистоти і правди, тим самим вирішуючи проблему комплексно, залишається відкритим. Певні проблески такого благочестя спостерігаються після гонін і потрясінь, злочинства і війн, коли народність чи людство приходить до тям, з'являються стани милосердя. Зокрема, у світі за всю історію його існування, за різними підрахунками, відбулось понад 1500 війн. Як ми бачимо, з розвитком інформаційного простору світ знову стає черствим до людського горя і біди, циклічність зла має здатність повторення і, незважаючи на всю цивілізованість соціуму, війни не вщухають. Особливого болю і страждань завдала російська агресія проти України, тому важливим завданням є вирватися із нинішнього стану війни. Що або хто може дати загальний орієнтир, як не втратити істину у буремному морі життя та взаємовідносин, як вивести поведінку окремої людини і суспільства до благочестивих станів?

Про злочинність і призначення покарань, різноманітність засобів протидії та боротьби із висвітленням багатьох негативних феноменів, явищ написано багато. Аристоклівська/аристократична і класична думка полягає у тому, що злочинність існує відтоді, відколи існує світ, коли частина янголів, які перетворились у злі сутності, відлучилися від добра, почали бунтувати проти Бога. З того часу важливим завданням є наділення людини духовною силою протистоянь шляхом здобуття високих морально-етичних, духовних дипломатій у відповідній боротьбі. Хоча природа людини гріховна, немічна, однак, якщо існують відповідні устремління і прагнення добра, людині неодмінно подається допомога від Бога. Головне – тверда віра, особистісний Дух, сила харизми за допомогою Благодаті. Стани молитви і посту володарюють над розумом, тілом, формують здоровий глузд у протистоянні з інстинктивним прагненням та устремлінням до злого. Людина споглядає на свого господаря і пастиря, Господа Бога, Отця Небесного, Пресвяту Трійцю, щоб не образити його. Особливо у часи війн, голоду і потрясінь, землетрусів і повеней, коли не в силах протистояти тому, що відбувається. Атеїстів і безбожників на війні не буває, кожен намагається

у свій спосіб взивати до Неба про помилування. І лише в умовах торжества Духу, праведності дається справжнє щастя і божественна свобода, коли воля людини спрямована до радіності і бажання боротися зі злом.

Коли людина стає злочинцем своєю волею чи з потурання сил зла, одного разу вона прагне вирватися зі стану безодні. Тоді розпочинається покаєння, за яким в індивіда спрацьовують два начала – первородного гріха і бажання до злого, інстинктивного чи природного, коли спочатку індивід/людина/особистість створена як добра сутність, місце призначення, перебування якого були обителі Раю пресолодкого. Піддаючись задоволенням своїх страстей, вона добровільно наштовхує себе на гріх, що є загрозою загальнолюдському благому, скочується у низові стани і сутності, з яких вибратися не так легко.

Благочестиві особистості, божественна сила добра і премудрості Божої мають показати як окремій людині, так і людству загалом інші устремління, щоб побороти і викоринити злі начала. Водночас важливо бачити його причинність/фактори і детермінанти, приховані насамперед не у зовнішніх обставинах, а у внутрішніх/духовно-сутнісних наповненнях і характеристиках. І вже з цих позицій можна здійснювати відповідний вплив на свідомість як окремої особистості, так і народностей загалом. Уявлення про причинність злочинності у ключі, хто є першим людиноббивцею – Каїн чи той, хто стоїть за Каїном, – залишається відкритим. Однак його злочина сутність сильно пов'язана з родовою/генотипною лінією, яка сформувалася, – нерозкаяним гріхом. Звідси – відповідні застереження під час створення сім'ї, зачаття дітей через покаєння, інакше нерозкаяне гріхопадіння може проявитись, і спокуса внутрішнього змія важко долатиметься. Власне, така проблема може стати предметом спеціального дослідження, щоб якісно/духовно-сутнісно оновити нації та народності, застерегти перед неочікуваним, змінити природу людини у прагненні до миролюбних станів справедливості, змінити світогляд людства і багатьох народностей до устремління невмирущих божественних істин, вироблених віками, незмінних та актуальних у всі часи.

Важливою є зміна парадигм, епохальних соціально-економічних і політичних станів/формацій, де би панував теологічний/богословський світогляд зі справжнім та глибинним знанням божественного начала. Ця позиція особливо актуальна нині, в умовах XXI століття, коли людство втратило істинні орієнтири праведності, устремління до божественного устрою через комфорт і благополуччя, бурхливий розвиток інформаційного простору, глобалізацію світу. За таких умов проявляється зла сутність людини, яка торжествує у душах людей. Та чаша терпіння Божого не безмежна, рано чи пізно з'явиться та остання крапля, яка і визначить долю народів і націй. А це – глобальний перерозподіл світу, катаклізми і потрясіння, випробовування потопом чи загроза ядерного удару, пожежі тощо.

Звідси походить вироблення універсальної кримінологічної парадигми, доктрини та моделі, яка би відображала комплексну боротьбу зі злом, позицію змагання у прагненні добра. Тому існує необхідність духовних, релігійних істин і вчення на засадах богословського осмислення, де Бог і Господь, Пресвята Трійця (Отець, Син і Дух Святий), святість життя багатьох угодників божих мають стати центром пізнання, осмислення у боротьбі зі страстями і хтивістю, коли ворожа сила наповнює нашу свідомість та з'являється надмірне тяжіння до земного, гріховного на противагу необхідності небесного, божественного, торжествуючого, віч-

ного. Ми бачимо, наскільки важливим є виявлення зла у світі, його коренів, деградації і вульгаризму у різноманітних формах, коли злочинна поведінка людства виходить у категорію норми та всезагальної поширеності. У цих процесах неабияку роль у протидії злій сутності відіграє Церква Христова. Старий Заповіт є підготовкою до нової Христової ери, як би нам не намагалися нав'язати інший дух цього світу. Бог один у всі віки, і Церква Христова одна, єдина і неподільна, яка устоїть до останнього дня, і ворота пекла не здолають її. «Побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її» «Созіжду Церковь Мою, и врата адова не одолѣють ей» (Мф.16:18). Справді, подія народження Ісуса Христа перемінює людство кардинально. Месія, про яку багато написано і сказано, яка захистить і спасе людство від злодіянь, виведе його з темних станів і надасть надію на вічне спасіння, вказує нам шлях виправлення і виходу із найтемніших станів злих сутностей.

Отож, якщо злочинець є уособленням зла, тоді низину його станів треба вивести до високого Добра. Спрямованість духовного/внутрішнього, а не зовнішнього тут є пріоритетом. Тоді що відбувається насправді: вплив злого духа на природу і сутність людини, адже її воля підкорена одному чи іншому, добру чи злу? Звідси з'являється відповідний спосіб мислення, боротьби і протидії злодіянням, призначення відповідних покарань. Усвідомлення кримінологічної концепції допоможе виявити методики протидії злій сутності людини/злочинця. Зокрема, можна причащатися у Церкві Христовій, однак вибрати жереб Іуди Іскаріотського та уподібнитися йому, якщо не покається. Душа людини – найцінніший дар, і в боротьбі за неї спостерігаються різнобічні впливи з боку всього оточуючого. Усвідомлюючи огиду злодіянь, ми стаємо захисниками добра, своєї Батьківщини, тим самим убезпечуємо себе від впливів ворожої сили. Важливим є приклад лідерів державного життя, моральних авторитетів націй і народностей у формуванні духовно-ціннісного сприйняття світу, на основі якого виробляється відповідний гуманний світогляд, коли людина створена і сприймається як образ Божий, де всі її стани зла засуджуються, висміюються, а добро виводиться до рангу наслідування. Унаслідок такого світогляду важливо виробити відповідну концепцію і доктрину/парадигму взаємодії суспільства і людини. Велика кількість митців вже дали свої поради, як утримати людську сутність від злих станів, вільного плавання у морі гріха, коли таємна сила заповонила свідомість, природу і світогляд людини. Ймовірно, завдяки молитовним станам, смиренню і покаянню існує вихід із надскладних ситуацій.

Таке внутрішньо-духовне знання злої сутності налаштовує її до виконання Закону Божого, формує нове уявлення про злочинність, коли акценти ставляться на причинності зла у світі. У такому разі змінюється державний устрій шляхом прагнень до теологічного, відбувається якісна трансформація парадигм і філософювань. «Злочинна людина» внаслідок покаяння набуває нового статусу. Обличчя покаянного злочинця набуває презирливого погляду до злої сутності, що живе шляхом порушення закону, багатьох ментальних правил і гріховних порядків суспільства. У такому розрізі намагання триматися чесного шляху, праці і молитви в осягненні добра і справедливості дає справжню внутрішньо-духовну свободу, радість, комфорт, взаємодію між людьми на засадах високості. Як показує багатовіковий історичний досвід, унаслідок віровчення основні нарративи звичаїв і традицій, думки і переконання можуть суттєво зміню-

ватися: відбувається підкорення волі Божій із переходом від язичницьких чи інших бунтівних устремлень до божественного устрою.

Кримінологія/кримінологістика: базові методологічні зауваги. Матеріалістична (у різних варіаціях і конотаціях) діалектична методологія у кримінологічній науці не знайшла ґрунтовної/системної/лакунозамінної критики. Проте можна відмітити фактичний відхід від неї на користь альтернативним світоглядно-доктринальним концепціям. Такі позитивні аберації насамперед репрезентовано працями Є. С. Жигарева (філософія і методологія екзистенціалізму у кримінології), О. М. Костенка (юснатуралізм у правознавстві, кримінології) та деяких інших дослідників. Як видається, навіть ці відгалуження, попри їхню значущість/фундаментальність, є обмеженими у своєму потенціалі. Насамперед йдеться про застанову перед головним – визнанням ідеї Бога. А без неї будь-яка наука про людину є сліпою, іноді й небезпечною. У цьому аспекті синтез кримінології і теології уможливорює формування міждисциплінарної науки – кримінології/кримінологістики.

Ми зауважимо, що цінності матеріального/бездуховного неодноразово піддаються критиці. Однак вони продукуються/суттєво поширюються у науці. Звідси походить трансцендентний/метафізичний аналіз та можливості концептуалізації крізь призму/ревізію теологічного. Духовно-ціннісний вимір як переважаючий/профілюючий метод науки, зокрема кримінології, може посісти місце матеріалізму/позитивізму, якщо лібералізму не під силу впоратися з багатьма викликами прискіпання несправедливого. Більше того, гріховність виводиться до рангу узаконення/унормування суспільних відносин, що є результатом їхнього краху, глибокої суспільно-духовної кризи, яка прискорює процеси апокаліптичних подій. Єдиним виходом із цієї безодні є відстоюваний нами шлях духовно-ціннісного на засадах істинних орієнтирів з урахуванням усього накопиченого. Формалізм у предметі духовного залишається таким, допоки не відбуваються явні чудеса у розвитку тих чи інших сфер людської діяльності, зокрема матеріальної, яке не пояснюється і не піддається вимірам законів природи, – мироточивість ікон, нетлінність і пахощі мощів, інші феноменальні явища, не підвладні людині, тобто те, що називається чудом.

За допомогою духовного можна виявити неможливе, адже стають задіяними глибокі смисли чуттєвого на засадах молитовних станів і практик благочестя, боротьби зі злом та гріхом. За таких умов можна здійснити справжній прорив у кримінології щодо вивчення/чіткого розуміння природи особистості злочинця, віктимології, детермінантів злочинності, багатьох інших важливих тем і проблем, які потребують свого подальшого дослідження. Можливо, саме духовне знання є істинним/справжнім джерелом сутностей конкретного злочину, психологічних/генотипних/філософських міркувань у сфері свідомості, яка, наче море, необ'ємна і її божественне начало зможе дати відповіді на безліч нерозкритих/недосліджених/невідомих для науки питань.

Що є спонукальною/рушійною силою/причиною злочинної поведінки людини, її механізму, а також формування установок на скоєння/вчинення злочинів? Із метою успішного їхнього попередження виникає потреба у заглибленні у значну кількість наукометричного, виділенні категорій і типів мислення, що використовуються у духовному щодо виявлення глибинного, а саме еволюції розвитку світу від Адама і донині. Сказане надасть чітку впевненість, що постійний рух Всесвіту, його часо-просторові межі, перехід кількісних змін у якісні

і навпаки, протиріччя науковців у причинності створення Світу, розвиток соціальних зв'язків спростовує випадковості форм буття і призводить до усвідомлення справжніх сутнісних/змістовних характеристик навколишньої дійсності, де ніщо у цьому світі просто так не виникає і не зникає, а перетворюється з одного стану на інший.

Якщо навіть волосся з голови людини не падає негайно, без волі божої: «А вам і волосся все на голові по-раховано» «Вамъ же и власи главнии всї изочтєни суть» (Мф.10:30); якщо організм її складається з мільярдів клітин, які не досліджені досі, тоді можна собі уявити, наскільки все послідовне у божественному задумі потребує лише засвідчення/визнання/шанування нами великої сили і премудрості Божої, а також здійснення подальших досліджень і відкриттів, коли розвитку об'єктів матеріального передують, насамперед, духовне як ідея, а вже згодом – творчість як матеріальний вияв. Тобто духовне початково є первинним відносно матеріального. Звідси походить сутність і наповнення/збагачення навколишньої дійсності, що залежить від багатьох характеристик. Володіючи глибокими знаннями, але пишучи, працюючи без Духу, все навкруги є мертвим. Віра та її справжність животворить, надає сенсу і глибинного значення багатьом матеріям. Молитва із «пекла преісподного вирве», мертвих воскрешає, бісів виганяє. «Оздоровляйте недужих, воскрешайте померлих, очищайте прокажених, виганяйте демонів. Ви даремно дістали, даремно й давайте» «Болящыя исцѣляйте, прокаженныя очищайте, мертвыя воскрешайте, бѣсы изгоняйте: ту́не пріясте, ту́не дадите» (Мф.10:8). Молитві не підвладні час і простір, коли людина виходить на високі рівні праведності. Таким чином, від просторового до конкретного/одиночного і навпаки можна охопити еволюційний шлях розвитку суспільства та запропонувати/вимолити його благочестиві стани.

Кримінологія набуває нових форм і видозмін/значення у напрямку формування кримінологічного знання, зосереджуючи увагу на духовно-сутнісному значенні багатьох явищ і процесів, соціальних зв'язків органічної єдності навколишнього світу. Духовний напрям розвитку якісно відрізняється від зовнішньої релігійності як обгортки/етикетки. Водночас завдяки теологічному вченню як основоположній ідеї релігії визначається внутрішнє і зовнішнє буття людини, світу, її відносин. Це дивним чином відбивається на культурі та мові, поведінці, обрисі/обличчі людини, що становить справжню духовність/одухотвореність або лише зовнішнє прикриття. Є багато того, що легко відчувається/передається/поширюється: атмосфера Духу святості, намоленості, завдяки якій нівелюються слова, і людина може обрати той чи інший орієнтир життя, поведінки.

Лише органічна єдність матеріального і духовного становить справжню систему/симбіоз не просто хаотичного знання Буття, але на цій основі набуває справжньої дії – це закон про перехід кількісних змін до якісних, не суперечачи водночас об'єктивній дійсності, духовному наповненню всюдисущого, гармонії розвитку суспільних відносин. Завдяки закону єдності і боротьби протилежностей є можливість виділити Істину, коли серед багатьох правд обирається найближча до Істини. Причинно-наслідкові зв'язки у контексті зла, війни і миру вимагають пошуку гуманних, благочестивих ліній/шляхів розвитку суспільства там, де це можливо. За допомогою цих конструктів виявлення сутностей зла у спрямованості добра, їх закономірностей духовного можна обґрунтувати злочинність як явище/феномен/систему, що уособлює діалектику прогресу на засадах різного роду форм звичаїв і традицій, цінностей та культури святості.

Кримінологія не може обірвати зв'язки з усім накопиченим. Водночас відсікання штучного, що асоціюється з матеріалізмом/позитивізмом та заперечує буття

вічного, є необхідним, адже суттєво підриває теорію і закони мисленнєвих процесів на засадах духовного сприйняття світу та здійснення винаходів у науці, техніці, освіті, культурі. Дух животворить, а матерія є мертвою, якщо вона не одухотворена. Тлумачення у цьому ключі докорінно змінює парадигму сутностей їхніми невідповідностями, що загрожує стану справ, дорученого вивести його в категорію процвітання.

Розуміння кримінології в атеїстичній/філософській/позитивістській парадигмі і дилемі робить її мертвою наукою. Зокрема, вона повинна мати надійну філософську основу, проте лише завдяки духовному методології в етно-національному, духовно-культурному і ціннісному вимірах дасть багато суттєвих зрушень.

Аналіз багатьох наукових шкіл і відповідна опора на них будуть мертвими, допоки ми не закладемо духовно-ціннісне/раціональне в основу досліджень. І тоді, можливо, окреслений шлях пізнання з урахуванням багатьох філософських та наукових напрямів продовжуватиме прогресивний розвиток міждисциплінарного шляху кримінології. А це своєю чергою надасть відповіді на багато запитань, оживить кримінологічну науку, одухотворить її; задасть ритм нового дихання, особливо щодо вивчення особистості злочинця/його психологічного портрету, щоб глибше зрозуміти/усвідомити причини виведення у ранг «суспільно-шкідливого» чи «суспільно-небезпечного». Постмодерна філософія не здатна повною мірою розкрити справжню сутність людини та особистості. Можливо завдяки метафізичному вдасться здійснити відповідний прорив. Вибір правильного шляху і методик є запорукою успіху, процвітання і результативності. Сила – в єдності навколо Істини, основним каталізатором якої є духовне знання і шлях наближення до нього, до переосмислення на засадах божественного у нерозривному зв'язку з внутрішнім, духовним/душевним/тілесним [1, с. 135–138].

Висновки. Можливо саме теологічна спрямованість [2, с. 135–138] у розумінні злочинного здатна надати раціональні відповіді на засадах богослов'я у формуванні кримінології/кримінології як окремого тренду наукових досліджень. Саме етно/національно/культурний підхід крізь призму духовно-ціннісної парадигми в аспекті вирішення багатьох завдань осмислення злочинності з опорою на церковне/канонічне право і догмати Церкви сприятиме традиційному для нашого суспільства формуванню юриспруденції на якісно нових засадах. Історичні передумови розвитку національного права засвідчують, що треба засновуватися на своєму/власному/національному/самобутньому, адже все стороннє є чужорідним. Слід урахувати криміногенний потенціал/теорію та підхід, коли на відповідних генних/родових лініях/від Адама до сьогодення дня панує і реально діє такий концепт, як пам'ять предків, минулих поколінь, гріховність чи праведність родів. Якщо історичні корені святості наших земель вже вироблені впродовж тисячоліть, залишається лише тримати цей орієнтир і примножувати означену добродійність.

Кримінологія у сфері ідеологічного має на меті не лише дослідження сутностей і проявів Бога. Насамперед йдеться про виявлення багатьох аспектів соціального з метою глибинного пізнання добра і зла. Звідси викристалізація/формування правомірного та протиправного, «суспільно-шкідливого» та «суспільно-небезпечного» залежно від умов життєдіяльності та гріхопадіння, ...щоб не сталось чого гіршого з нами: «Не гріши ж у тебе більше, щоб не сталось тобі чого гіршого» «Не согрѣшай, да не горше ти что́ будеть. (Іоанна 5:14). Право та його формування – це складний/багатогранний процес, який зазнає постійних змін і трансформацій. Це закономірно, адже коли відбувається підміна поняття, коли зло оголює себе добром, треба вживати дієвих заходів впливу

і втручання. Означений шлях кримінології на засадах богослов'я з урахуванням напрацювань багатьох філософій у спрямованості Добра може визначити необхідну та бажану дорогу праведності – власного/національного/самобутнього розуміння права та суспільного розвитку.

Основна мета кримінології полягає не у вивченні релігійної злочинності – це занадто мілкий шлях. Йдеться про дослідження еволюції сутності зла і переростання/переродження/мутацію його у самі низинні стани з найдавніших часів до сьогодення з необхідним/подальшим/запропонованим шляхом виходу з темряви гріха. Насамперед йдеться про генні/генотипні лінії, різного роду соціальні стани, де найбільше продукується зло, яке постійно еволюціонує/перероджується.

Перспективи подальших досліджень. Сфера наукових інтересів і перспектив подальших наукових пошуків/досліджень на цьому етапі у межах кримінології становить такі напрями, до яких через різні обставини вдалося бути дотичним: теорія та історія держави і права, кримінологія, кримінологософія, етнічна/етнічно-релігійна та регіональна злочинність, метод інтерв'ювання, міждисциплінарного аналізу у протидії та боротьбі зі злочинністю, наукометрія, «теорія розбитих вікон» у духовно-ціннісному розумінні, модель SAPO, криміногенна теорія, духовно/нормативно-ціннісна та лібертарно-юридична концепція праворозуміння, богослов'я (тлумачення Священного Писання), Священне Передання.

Список використаних джерел

1. Кріцак І. В. Кримінологія: базові методологічні зауваги. Злочинність і протидія їй в умовах війни: глобальний, регіональний та національний виміри: зб. доп. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12 квіт. 2023 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України, Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2023. С. 135–138.
2. Кріцак І. В. Кримінологія в аспекті правової дійсності: минулого, чинного (дійсного, теперішнього) та майбутнього (бажаного) права. Omul, criminologia, știința: Conferința științifică internațională, [ediția a 2-a, Chișinău], 24 martie 2023: Culegerea comunicărilor/ coordonatorii ediției: Avornic Gheorghe [et al.]; comitet științific: Bujor Valeriu (președinte) [et al.]. – Chișinău: Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, 2023. С. 607–610.

References

1. Kritsak I.V. (2023). Criminology: basic methodological notes [Kriminoteologia: bazova metodologichni zauvagy]. In: Kharkiv National University of Internal Affairs et al, Crime and its countermeasures in the conditions of war: global, regional and national dimensions: [Zlochinnist ta protidiya v umovah viiny: globalniy, regionalniy ta nacionalniy vimyry] : materialy naukovopraktichnoi konferencii. Vinnytsia, 12 April. Vinnytsia: Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. [in Ukrainian]
2. Kritsak I.V., 2023. Criminology in the aspect of legal reality: past, current (actual, present) and future (desired) law [Kriminoteologia v aspekti pravovoi diisnosti: mynuloho, chynnoho (diisnoho, teperishnoho) ta maibutnoho (bazhanoho) prava]. In: Institute of Criminal Sciences and Applied Criminology et al, Man, criminology, science: [Liudyna, kryminolohiia, nauka] : materialy mizhnarodnoi konferencii. Chisinau. 24 March. Chisinau: Institute of Criminal Sciences and Applied Criminology.

Kritsak Ivan,

PhD in Law

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3530-4269>

CAUSATION OF EVIL/CRIMES IN THE WORLD THROUGH THE PRISM OF CRIMINOTEOLGY

Criminoteology in the conditions of war is one of the most promising directions scientific research, as well as a valuable discovery, because each of us changes, lives in his, special reality. In terms of comprehension not only theological, but also philosophical, social, and practical through the prism of the spiritual you can on the basis of recognition of the Law of God (Sacred Scripture and Sacred Tradition) make a real one breakthrough in science discovering, each time something new, rethinking the acquired. The solution of many problems of humanity in conditions of total paradoxes, secularism, legal nihilism, idealism, pluralism/multifacetedness thoughts and liberalism as the dominant religions of today, theological/religious knowledge under such circumstances wears often formal character when around runs out/disappears spirituality which passed through furnace sorrows and trials.

Criminoteology in the field of ideology aims to not only entity research and manifestations of God. First of all, it is about detection of many aspects of social with the aim of deep knowledge of good and evil. Hence crystallization/formation legal and illegal, «socially harmful» and «socially dangerous» depending on living conditions and the fall of sin, ... so that didn't happen what's worse with us «Sin no more, lest a worse thing come upon you.» (John.5:14).

Law, its formation is this complex/multifaceted process which undergoes constant changes and transformations. Legally, after all when it happens changing concepts, when evil declares itself good should be used effective measures impact and intervention. The defined path of criminoteology on the basis of theology, taking into account developments many philosophies in direction of Good, can determine the path of righteousness necessary and desirable own/national/original understanding of law and social development.

The main goal of criminoteology not in the study of religious crime is too shallow path. It is about research evolution of the essence of evil and overgrowth, rebirth/mutation of it in the lowest states since ancient times to the present, with necessary/further/suggested by way of exit from the darkness of sin. It is, first of all, about gene/genotype lines, various social conditions, where is the most produces evil, which is constantly evolving/regenerating.

Key words: criminology, theosophy, faith, Church, crime, religion, humanism.